

Identifying Obstacles to Women Cycling from the Perspective of Islamic Jurisprudence and Sport Experts

Nafiseh Kheyri¹, Sahar Pirjamadi², Maryam Aziziani³, Saman Mehri⁴

1. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences and Health, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: nafisehlh@gmail.com
2. Corresponding Author, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Allameh Tabataba'i, Tehran, Iran. E-mail: pirjamadisahar@yahoo.com
3. Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Allameh Tabataba'i, Tehran, Iran. E-mail: maryamazizian@gmail.com
4. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences and Health, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: saman.m94@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article Article history: Received: 10 October 2022 Received in revised form: 31 December 2022 Accepted: 6 February 2021 Published online: 22 December 2025 Keywords: <i>Individual jurisprudence, Motanabeh harm, Physical factors, Women's cycling.</i>	Introduction: This study aimed to identify the obstacles of women cycling from the perspective of Islamic jurisprudence and experts in the field of sport. Methods: This qualitative research was done with the exploratory-grounding strategy. For this purpose, theoretical saturation was achieved with 24 experts in a targeted manner using in-depth and semi-structured interviews. The data was collected using an exploratory approach through the identification process and its analysis using the qualitative software MAXQDA. Results: The results of the research in the section on obstacles to cycling from the perspective of Islamic jurisprudence include two categories: 1) Secondary rulings, which include two sub-categories (customary conditions of society and culture of society), and 2) Jurisprudence, which includes a sub-category (individual benefits). According to sports science experts, the results of the research were six concepts, which included (physical factors, security, organizational, software factors, rules and regulations, cultural-social). Conclusion: The results indicate that women's cycling is not a problem per se from the point of view of Islam and jurisprudence, and according to the works it follows, scholars have raised these questions for women cycling with secondary titles. Therefore, it is suggested to design special parks for women's cycling or covered bicycles to cover women's body size. In addition, relevant organizations, including the Islamic Council, the municipality, and the Ministry of Sports and Youth, should consider the necessary budgeting for the construction of parks and spaces for women. Also, by forming a team of engineers and jurisprudence experts, design and produce bicycles with covers.

Cite this article: Kheyri, N., Pirjamadi, S., Aziziani, M., & Mehri, S. (2025). Identifying Obstacles to Women Cycling from the Perspective of Islamic Jurisprudence and Sport Experts. *Sport Management Journal*, 17 (4), 5-24.

DOI:<http://doi.org/10.22059/JSM.2023.349621.3039>

Journal of Sport Management by *University of Tehran Press* is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)
| web site: <https://jsm.ut.ac.ir/> | Email: jsm@ut.ac.ir.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, women sports have gained a special place in international communities, as women constitute half of the world's population and are of great significance in various dimensions. Therefore, they must be taken into account in all developmental and progress-oriented planning of societies. However, alongside numerous challenges-such as the shortage of facilities, equipment, and sports venues-one of the most critical issues is the societal attitude toward women's sports. Cycling is one of the most enjoyable and popular sports, offering numerous physical and mental benefits, and it is also favored by many people in Iranian society. Given that Iran is an Islamic country where decision-making and legislation are based on Islamic jurisprudence and religious principles, the present research has sought to identify the barriers preventing women from cycling. These barriers include infrastructural and cultural limitations as well as safety and security concerns-among which infrastructural and cultural obstacles appear to be the most significant. Although there are no explicit legal prohibitions against women cycling, the existing restrictions seem to stem from religious rulings issued by Islamic scholars and jurists. Therefore, this question arises: What are the barriers to women's cycling from the perspective of Islamic jurisprudence, legal principles, and the viewpoints of experts in the field of sports?

Methods

The present study was conducted within an interpretive paradigm based on the researcher's subjective assumptions, adopting a qualitative approach using thematic analysis. Data were collected through in-depth semi-structured interviews. Also a non-probability purposive sampling method was employed. A total of 24 participants took part in the study, including female cyclists, members of the Cycling Federation, Islamic scholars, and experts in jurisprudence and law. Thematic analysis followed a top-down process guided by the research questions. Each semi-structured interview lasted approximately 30 minutes. To ensure the validity and reliability of the qualitative data, the study drew upon Creswell's (2009) recommendations. Furthermore, reliability was strengthened through detailed field notes, high-quality audio recording, anonymous coding by independent coders, and inter-coder agreement to ensure consistency. Ethical considerations were strictly observed. The data analysis was performed using MAXQDA version 2020.

Results

The results of the research in the section on obstacles to cycling from the perspective of Islamic jurisprudence

include two categories: 1) Secondary rulings, which include two sub-categories (customary conditions of society and culture of society), and 2) Jurisprudence, which includes a sub-category (individual benefits). According to sports science experts, the results of the research were six concepts, which included (physical factors, security, organizational, software factors, rules and regulations, cultural-social).

Conclusion

The results indicate that women cycling is not a problem per se from the point of view of Islam and jurisprudence, and according to the works it follows, scholars have raised these questions for women's cycling with secondary titles. Therefore, it is suggested to design special parks for women's cycling or covered bicycles to cover women's body size. In addition, relevant organizations, including the Islamic Council, the municipality, and the Ministry of Sports and Youth, should consider the necessary budgeting for the construction of parks and spaces for women. Also, by forming a team of engineers and jurisprudence experts, design and produce bicycles with covers.

Ethical Considerations: This article has been done considering all ethical principles.

Funding: This research received no specific grant from any funding agency, commercial, or not-for-profit sectors

Authors' contribution: All authors have participated equally in designing, implementing and writing all parts of the study.

Conflict of interest: The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments: The authors would like to thank everyone who helped them with this study.

شناسایی موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر فقه اسلامی و صاحب نظران حوزه ورزش

نفیسه خیری^۱، سحر پیرجمادی^۲، مریم عزیزبانی^۳، سامان مهری^۴

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: nafisehlh@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: pirjamadisahar@yahoo.com

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: maryamazizian@gmail.com

۴. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: saman.m94@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: هدف پژوهش حاضر، شناسایی موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر فقه اسلامی و صاحب نظران حوزه ورزش بود.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۸	روش پژوهش: روش پژوهش کیفی بود که با راهبرد زمینه یابی - اکتشافی انجام شد. بدین منظور با ۲۴ نفر از صاحب نظران به صورت هدفمند و با استفاده از مصاحبه های عمیق و نیمه ساختارمند اشباع نظری حاصل شد. داده ها با استفاده از رویکرد اکتشافی از طریق فرایند شناسه گذاری و تحلیل آن با استفاده از نرم افزار کیفی مکس کیودی ای انجام شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۱۰/۱۰	یافته ها: نتایج پژوهش در بخش موانع دوچرخه سواری از منظر فقه اسلامی شامل دو مقوله ۱. احکام ثانویه که خود شامل دو مقوله فرعی (شرایط عرفی جامعه و فرهنگ جامعه) و ۲. فقه که شامل مقوله فرعی (استفتائات فردی) بود. نتایج پژوهش از نظر متخصصان علوم ورزشی شش مفهوم بود (شامل عوامل کالبدی، امنیت، سازمانی، عوامل نرم افزاری، قوانین و آیین نامه، فرهنگی - اجتماعی).
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۷	نتیجه گیری: نتایج پژوهش، حاکی از آن است که دوچرخه سواری بانوان از منظر اسلام و فقه فی نفسه مشکلی ندارد و با توجه به آثاری که به دنبال دارد، علما با عناوین ثانویه این استفتائات را برای دوچرخه سواری بانوان مطرح کرده اند. بنابراین پیشنهاد می شود پارک های مخصوص برای دوچرخه سواری بانوان و یا دوچرخه های کاوردار جهت پوشاندن حجم بدن بانوان طراحی شود. افزون بر این سازمان های ذی صلاح از جمله مجلس شورای اسلامی، شهرداری و وزارت ورزش و جوانان بودجه بندی لازم جهت احداث پارک ها و فضاهای مخصوص بانوان را لحاظ کنند. همچنین با تشکیل تیمی از مهندسان و کارشناسان فقه به طراحی و تولید دوچرخه هایی که دارای کاور هستند، بپردازند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۰۱	

کلیدواژه ها:

دوچرخه سواری بانوان،

ضرر معنایی،

عوامل کالبدی،

فقه فردی.

استناد: خیری، نفیسه؛ پیرجمادی، سحر؛ عزیزبانی، مریم؛ و مهری، سامان (۱۴۰۴). شناسایی موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر فقه اسلامی و صاحب نظران حوزه ورزش. نشریه مدیریت ورزشی، (۴)، ۱۷-۲۴.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JSM.2023.349621.3039>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپیو کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است. آدرس نشریه: <https://jssm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jsm@ut.ac.ir.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران. © نویسندگان.

مقدمه

فعالیت‌های ورزشی و بدنی؛ نقش اساسی در پرورش و بهسازی جسمی و روانی افراد، ارتقای سلامت اجتماعی و پیشگیری از ابتلای جامعه به انواع آسیب‌های اجتماعی از جمله بزهکاری و گرایش به سوءمصرف مواد مخدر دارد (قربان‌زاده و لطفی، ۲۰۱۷). انسان از همان لحظه‌ای که دیده به جهان می‌گشاید، زندگی را با تحرک و جنبش آغاز می‌کند و از این راه زمینه رشد و سلامتی خود را به‌وجود می‌آورد. حفظ سلامت و رشد قوای جسمانی و روحی از امور لازم و ضروری هر انسان عاقل و خردمند است. نقش ورزش در تندرستی و شادابی انسان بر همگان روشن و پذیرفتنی است، به‌طوری‌که روحیه سالم و بانشاط را در جسم سالم و سلامتی جسمانی را همراه با فعالیت‌های جسمانی و اجرای برنامه‌های ورزشی می‌توان جست‌وجو کرد (ظاهر حبیبی، ۲۰۱۸). تندرستی عبارت است از برخورداری از رفاه کامل جسمانی، روانی و اجتماعی. بر اساس تعریف سازمان بهداشت جهانی، تندرستی تنها فقدان بیماری یا نواقص دیگر در بدن نیست، بلکه نداشتن مشکلات روانی، اجتماعی، اقتصادی و دارا بودن سلامت جسمانی برای هر فرد جامعه است (لئوناردی، ۲۰۱۸). از دیدگاه گرینبرگ^۴ (۲۰۱۲) هفت مؤلفه تندرستی عبارت‌اند از: سلامت فیزیکی، ذهنی، عاطفی، محیط زندگی، اجتماعی، معنوی و شغلی. دو واژه حرکت و انسان، قرین یکدیگرند. جنین انسان در همان ماه‌های ابتدایی، شروع به حرکت می‌کند و این مؤلفه تا پایان عمر با آدمی همراه است. حرکت لازمه زنده بودن است، چراکه آدمی به‌واسطه آن، هم نیازهایش را تأمین می‌کند و هم سلامت خود را حفظ کرده یا ارتقا می‌بخشد (انوکا^۵؛ ۲۰۰۸).

امروزه ورزش زنان، در جوامع بین‌المللی جایگاه ویژه‌ای یافته، زیرا زنان نیمی از جامعه بشری را تشکیل می‌دهند و از ابعاد مختلف اهمیت دارند و باید در برنامه‌ریزی‌های گوناگون جوامع برای پیشرفت و توسعه، در نظر گرفته شوند (موسوی اجاق و بروغنی، ۲۰۱۸). امروزه زنان به‌عنوان اساس و بنیان خانواده، برای سالم‌سازی جسم و روان خود می‌بایست از امکانات مناسبی برخوردار باشند که تحقق این امر مستلزم گرایش آنها به‌سوی انجام فعالیت‌های ورزشی است. در کنار مشکلات متعدد و از جمله کمبودهایی نظیر تأسیسات، امکانات، تجهیزات، وسایل و میادین ورزشی، مسئله مهم نگرش افراد جامعه به ورزش زنان است. بسیاری از زنان علی‌رغم دسترسی به امکانات ورزشی، به‌دلیل نگرش‌ها و خرده‌فرهنگ‌های موجود نمی‌توانند از این موهبت بهره‌مند شوند (درگاهیان، ۲۰۱۹).

مشارکت در فعالیت‌های ورزشی به‌صورت حرفه‌ای، تا همین اواخر فعالیتی مردانه بود و زنان سهم چندانی در آن نداشتند (امینی و همکاران، ۲۰۱۷). در واقع سلامت و توزیع عادلانه آن در بین بخش‌های مختلف جامعه از موضوعات اصلی سازمان بهداشت جهانی و بسیاری دیگر از آژانس‌های بین‌المللی و محققان بوده است. به همین دلیل، سلامت زنان و نقش مؤثر آن در دستیابی به اهداف کاهش میزان مرگ‌ومیر در بین مادران، برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان توجه ویژه سازمان ملل و کشورهای عضو آن را به خود جلب کرده است (گارسیا مورنو^۶ و همکاران، ۲۰۰۵). سلامت زنان در بین فعالیت‌ها و اهداف سیستم‌های بهداشتی در جوامع و معیار پیشرفت کشورها از مهم‌ترین موارد در نظر گرفته شده است. با وجود این مطابق گزارش‌های منتشرشده توسط سازمان ملل، سلامت زنان آسیب‌پذیر است و نیازمند بازنگری‌های برنامه‌ها و توجه ویژه سیاست‌گذاران در این حوزه است (جولایی^۸).

1. Physical Education and Sports

2. Health

3. Leonardi

4. Greenberg

5. Enoka

6. Sports Venue

7. García-Moreno

8. Joulaei

و همکاران، ۲۰۱۶). اما عوامل گوناگون اجتماعی-فرهنگی از جمله افزایش اوقات فراغت، بالا رفتن سطح زندگی، افزایش توجه به بهداشت عمومی و آمادگی جسمانی و بالاخره اهتمام نظام‌های سیاسی سبب شد از اواسط قرن بیستم، پیدایش نمونه‌های موفقیت‌آمیز حضور زنان در عرصه‌های ورزشی افزایش یابد (کاکلی، ۲۰۱۷).

با توجه به اهمیت حضور زنان در عرصه‌های ورزشی امروزه زنان بیشتری نسبت به گذشته در ورزش شرکت می‌کنند و سهم زنان ورزشکار در بازی‌های المپیک^۲ نزدیک به ۵۰ درصد است (بو و نایگارد،^۳ ۲۰۱۹). یکی از ورزش‌های بسیار مفرح و پرتعداد که مزایای بسیاری برای آن می‌توان نام برد ورزش دوچرخه‌سواری^۴ است که در جامعه ما نیز عده زیادی از افراد دوستدار این ورزش هستند. دوچرخه‌سواری استفاده از دوچرخه برای حمل‌ونقل، تفریح یا ورزش است. افرادی که به دوچرخه‌سواری می‌پردازند به‌عنوان «دوچرخه‌سوار» نامیده می‌شوند (آکسفورد انگلیش،^۵ ۱۹۸۹). دوچرخه‌سواری شامل رشته‌های دوچرخه‌سواری کوهستان، جاده، پیست و شهری می‌شود که در پژوهش حاضر موضوع مورد بررسی، دوچرخه‌سواری بانوان در سطوح شهر و معابر عمومی است (اونسکا^۶ و همکاران، ۲۰۱۸). نتایج پژوهشی نیکتاس^۷ (۲۰۱۹) نشان داد که برای شهرهایی که به‌دنبال غلبه بر مشکلاتی هستند که دهه‌ها توسط یک الگوی حمل‌ونقل انباشته شده‌اند، به یک اخلاق حرکتی جدید نیاز است. اشتراک دوچرخه، اقدامی برای ترویج تغییر رفتار داوطلبانه در سفر، می‌تواند بخشی از یک جعبه‌ابزار پیشرفته باشد که به شکل‌گیری این اخلاق جدید کمک می‌کند. لوبیتو^۸ و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیق خود به این مطالب دست پیدا کردند که موانع بر سر راه دوچرخه‌سواران به حاشیه رانده‌شده، از نگرانی در مورد توسعه و نوسازی تا تبعیض نژادی^۹ و جنسیتی^{۱۰} آشکار تجربه‌شده در چین سواری است. شعبان^{۱۱} (۲۰۲۰) نیز در پژوهش خود به نتایج زیر اشاره کرد که شرکت‌کنندگان زن، لباس، رضایت والدین، فشار فرهنگی و اجتماعی را بسیار مهم‌تر تشخیص دادند. پژوهش دلانیا^{۱۲} (۲۰۲۰) نشان داد موانعی برای زنانی که می‌خواهند در این ورزش شرکت کنند وجود دارد، از جمله نگرش‌ها و رفتارهای تبعیض جنسیتی، موانع جنسیتی مانند اندازه، پویایی بین‌فردی بین دوچرخه‌سواران و انتقال فراگیر برای دوچرخه‌سواران جاده رقابتی زنان. جونز^{۱۳} و همکاران (۲۰۲۰) نیز در پژوهش خود به نتایج زیر دست پیدا کردند؛ فقدان زیرساخت مناسب دوچرخه‌سواری، جزء مهم‌ترین موانع دوچرخه‌سواری است، اما این مانع در برابر عدم تساوی شدید اجتماعی، اقتصادی و حمل‌ونقل رخ می‌دهد. راسل^{۱۴} و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود به این مطالب اشاره کردند که مسائل دو یا سه برابری که زنان را از نظر ایمنی تحت تأثیر قرار می‌دهند عبارت‌اند از: درک خطر ترافیک، امنیت شخصی به‌عنوان زن و نیاز به احساس امنیت^{۱۵} به‌سبب مسئولیت‌هایی که در قبال دیگران وجود دارد. در بررسی پژوهش‌های داخلی، دباغ نیکوخلصلت و همکاران (۲۰۱۷) نیز در پژوهش خود دریافتند که باید به ارتقای سطح کیفی و کمی مسیرهای دوچرخه‌سواری و بهبود آن توجه شود. یوسفی صادقلو و بلوردی (۲۰۲۱) در پژوهش خود اشاره کردند که بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، تمرینات و مسابقات باید در اماکن ویژه باشد و

1. Coakley

2. Olympic Games

3. Bo & Nygaard

4. Cycling

5. Oxford English

6. Iwińska

7. Nikitas

8. Lubitow

9. Racism

10. Sexism

11. Shaaban

12. Dellanebbia

13. Jones

14. Russell

15. Security

مردان اجازه آمودشد در این اماکن را ندارند، زیرا اکثریت مراجع بر این باورند که اگر ورزش بانوان از دید نامحرم به دور باشد اشکالی ندارد. در حقیقت، اگر ورزش بانوان سبب انحراف و مفسده نشود اشکالی ندارد. از طرفی آصفی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود اشاره کردند که نیاز است مسئولان شهری نگاه ویژه‌ای جهت رفع کاستی‌ها در مسیرهای دوچرخه موجود و در نظر گرفتن آنها برای طراحی مسیرهای آتی به‌منظور گسترش روزافزون دوچرخه‌سواری در زندگی روزمره شهروندان و جایگزین شدن آن با وسایل نقلیه موتوری داشته باشند. از سوی دیگر معاونی و رحمانی (۲۰۱۹) اشاره کردند که آنچه اهمیت دارد تأثیر محیط فیزیکی و کالبدی شهر در حضور اجتماعی زنان به‌همراه امنیت آنها در شهر است. علاوه بر این زنان، به‌سبب محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی موجود در کشور، امکان بهره‌مندی از فضاهای شهری را ندارند و اغلب این فضاها، فضاهایی مردانه هستند که به‌سبب ویژگی‌های کالبدی خود امکان حضوری ایمن را برای زنان فراهم نمی‌سازند. دوستی و رمضانزاده لسبویی (۲۰۱۹) نیز در پژوهش خود دریافتند که بیشتر زنان همانند مردان تمایل زیادی به استفاده از این وسیله در صورت فراهم کردن شرایط محیطی دارند و خواهان ایجاد زیرساخت‌های استاندارد هستند تا بتوانند مهارت خود را ارتقا بخشند. کشر و قاسمی (۲۰۱۹) در تحقیق خود به این نتایج اشاره کردند بازنگری اسناد بالادستی برای ایجاد نگرش جامع به توسعه ورزش بانوان ضرورت دارد. رفیعیان و جعفری (۲۰۱۹) در تحقیق خود بیان کردند که در بعد اجتماعی، شاخص میزان تعامل‌پذیری افراد در فضا و متغیر شبکه‌های گروهی زنان، و در بعد عملکردی، میزان استفاده از فضا، و در بعد محیط طبیعی، شاخص دسترسی به امکانات و تجهیزات محیطی و متغیر تأسیسات عمومی و بهداشتی و خدمات خاص برای بانوان بیشترین اهمیت را در افزایش رضایت‌مندی زنان بر اساس متغیرهای زمینه‌ای داشته است. آزاده و همکاران (۲۰۱۹) نیز دریافتند که بهترین راهبردها برای ارتقای سیستم دوچرخه‌سواری شهری راهبردهای تهاجمی به‌ویژه، طراحی مسیرهای جدید برای دوچرخه‌سواری است. آجورلو و همکاران (۲۰۲۲) دریافتند که انگیزه‌های بسیاری برای ترغیب بانوان به ورزش و فعالیت‌های بدنی وجود دارند؛ عواملی مانند بالا رفتن کیفیت زندگی، تناسب‌اندام مناسب و... با بالا رفتن انگیزه بانوان برای ورزش کردن می‌توان ادعا کرد که نیمی از جامعه درگیر ورزش خواهند شد و در سالم‌سازی فضای جامعه گام‌های مثبتی برداشته می‌شود. به‌علاوه حسینی کریم‌آبادی و همکاران (۲۰۲۲) در تحقیق خود نتایج زیر را به‌دست آوردند که بخشی از موانع مشارکت بانوان در ورزش همگانی مربوط به عوامل شخصی و بخشی دیگر مربوط به عوامل محیطی و اجتماعی است. نجف زاده و بابازاده (۲۰۲۱) نیز در پژوهش خود به این نتایج اشاره کردند که بین یادگیری، تنوع، مدرگرایی، مسئولیت‌پذیری، توجه به تاریخ و مذهب، شور و اشتیاق، کمی‌گرایی، توانایی فکری و جسمی با مشارکت ورزشی رابطه معنادار وجود دارد. افروزه و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند که با برنامه‌ریزی در جهت رفع موانع موجود، امکان توسعه ورزش بانوان و رشد استعدادها تا سطوح حرفه‌ای فراهم می‌شود. همچنین عبدی نعمت‌آباد و همکاران (۲۰۲۱) بیان کردند که اصلاح نگرش‌های فرهنگ جنسیتی بازدارنده در جامعه، اصلاح انعکاس جنسیتی ورزش قهرمانی بانوان در رسانه‌ها و لزوم بازاندیشی فرهنگ جنسیتی از یافته‌های اساسی آن است.

با توجه به اینکه ایران یک کشور اسلامی است و تصمیم‌گیری‌ها و قوانین بر مبنای علوم فقهی و احکام اسلامی است و پژوهش انجام‌شده در زمینه شناسایی موانع دوچرخه‌سواری بانوان به مقوله عواملی چون موانع امکاناتی و فرهنگی، ایمنی-امنیتی: موانع امکاناتی-فرهنگی مهم‌ترین موانع پیش‌روی بانوان جهت انجام دوچرخه‌سواری است پرداخته است. شایان ذکر است که در پژوهش‌های خارجی بیشتر به مقوله‌هایی همچون مبحث درک امنیت هنگام دوچرخه‌سواری از دیدگاه جنسیت‌های مختلف (زنان و مردان) و همچنین مباحث مربوط به شناسایی عوامل ایجاد فرهنگ استفاده آحاد جامعه از دوچرخه برای حمل‌ونقل و مبحث سیستم‌های اشتراک‌گذاری امکانات موجود

1. Authorities Documents

2. Professional sports

برای استفاده شهروندان از دوچرخه توسط سازمان های ذی ربط و همچنین ایجاد زیرساخت های مورد نیاز مانند ایمنی مسیرها و احداث مسیرهای ویژه دوچرخه سواری پرداخته شده است. در پژوهش های انجام شده داخلی نیز بیشتر به مباحثی همچون ایجاد زیرساخت های مورد نیاز برای استفاده از دوچرخه مانند ایمنی مسیرها، شیب مسیرها و امکانات مورد نیاز و مبحث فرهنگ سازی در جامعه برای استفاده از دوچرخه پرداخته شده و جامعه پژوهش در پژوهش های پیشین بیشتر کل جامعه (اعم از زنان و مردان) را شامل شده است. در پژوهش حاضر، با نگاه جامع گرایانه تری از چند منظر به مسئله موانع دوچرخه سواری بانوان پرداخته شده (از منظر موانع فقهی، از منظر موانع علوم ورزشی) و جامعه بانوان جامعه هدف بوده و به نظر می آید که تاکنون بررسی موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر فقه و احکام اسلامی ریشه یابی نشده است؛ از این رو در این پژوهش سعی شده است که از منظر کارشناسان علوم فقهی و احکام اسلامی و همچنین کارشناسان و متخصصان علوم ورزشی به شناسایی این عوامل پرداخته شود. همچنین با توجه به معضلات و مشکلات ناشی از کم تحرکی و بی تحرکی، برای کاهش چاقی^۱ توصیه می شود زنان فعالیت بدنی بیشتری انجام دهند و اطلاع رسانی بیشتر برای آشنایی مردم به ویژه بانوان با عوامل مرتبط با چاقی، عوارض و بیماری های ناشی از چاقی و در نهایت، پیشگیری و کاهش بیماری های مزمن^۲ و هزینه های ناشی از برنامه های درمانی آنها انجام شود (چمنی و همکاران، ۲۰۲۱). از سوی دیگر، با توجه به فواید ذکر شده برای استفاده از دوچرخه، سیستم های اشتراک گذاری دوچرخه به دلیل مزایای زیست محیطی^۳ و اجتماعی قابل قبولی که توسط شهرداری ها، اپراتورها و ارائه دهندگان فناوری ترویج می شوند، اکنون در همه جا حاضرند (دچادن، ۲۰۱۹). نگرانی ها در خصوص کمبود امکانات دوچرخه، فرهنگ دوچرخه سواری، کاربردی بودن دوچرخه سواری، پایداری و سلامت از جمله مهم ترین عوامل برای دوچرخه سواری زنان برای حمل و نقل یا تفریح هستند (هون^۴ و همکاران، ۲۰۱۹). حال آنکه گرایش روزافزون افراد نسبت به انجام این فعالیت مفید، جامعه علمی را بر آن می دارد که به کشف علت های حقیقی ممانعت از دوچرخه سواری بانوان و ارائه راه حل های مناسب توسط متخصصان و صاحب نظران در زمینه فقه اسلامی و ورزش برای حل این معضل در کشور بپردازند.

توسعه و پیشرفت فناوری و روی آوردن افراد به زندگی ماشینی در جهان امروز سبب ایجاد فقر حرکتی و کم تحرکی افراد و در نتیجه فراگیری بیماری های روحی و جسمی بین افراد شده است. از این رو سازمان بهداشت جهانی^۵ ۱۵۰ تا ۲۰۰ دقیقه در هفته فعالیت بدنی در سطح متوسط را در صورتی که فرد بخواهد وزن ایده آل بدن خود را حفظ کند، توصیه می کند (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۱۹). افزون بر این علاقه علمی و سیاسی بین المللی به دوچرخه سواری وجود دارد و دلایل محیطی تأثیرگذار در استفاده از این وسیله متغیر است؛ مانند کارایی زمانی، بعد سلامت، محیط محلی، و تغییرات آب و هوا، که با توجه به این دلایل محیطی سطوح دوچرخه سواری بسیار متفاوت است. در اروپای غربی، تنوع در جابه جایی روزانه برحسب پوشش فضایی بیان می شود، در حالی که کشورهایی مانند هند،^۶ کره جنوبی و شیلی کمترین برابری را دارند. در اروپای غربی، تنوع در سهم دوچرخه سواری برای مثال، ۲ درصد در بریتانیا در مقابل ۲۶ درصد در هلند، دامنه قابل توجهی را برای افزایش سطح دوچرخه سواری نشان می دهد. چنین تغییراتی در داخل کشورها نیز وجود دارد (راهول گوئل^۷ و همکاران، ۲۰۲۱) که این آمار نشان دهنده استقبال افراد از این ورزش مفرح با توجه به مزایای بی شمار آن است. با این حال متأسفانه، مبحث دوچرخه سواری

1. Obesity

2. Chronic Diseases

3. Environmental issues

4. de chardon

5. Huyen

6. World Health Organization

7. India

8. Rahul Goel

بانوان در ایران با توجه به مشکلات عدیده‌ای از جمله مشکلات کالبدی (کمبود امکانات مانند پیست‌ها و علائم مخصوص دوچرخه‌سواری و بی‌کیفیت بودن آسفالت شهرها)؛ مشکلات امنیتی (مورد آزار و اذیت قرار گرفتن توسط موتورسواران و غیره، مورد فحاشی قرار گرفتن در هنگام دوچرخه‌سواری، ایمن نبودن مسیرها)؛ مشکلات سازمانی (عدم تأمین مالی بخش دوچرخه‌سواری بانوان، نبود سازمان منسجم تصمیم‌گیرنده برای دوچرخه‌سواری بانوان)؛ مشکلات نرم‌افزاری (کمبود مربیان حاذق برای دوچرخه‌سواری بانوان، نبود آموزش صحیح و اصولی دوچرخه‌سواری بانوان)؛ مشکلات قانونی (نبودن آیین‌نامه‌ها و قوانین مدون در رابطه با دوچرخه‌سواری بانوان)، با توجه به اینکه قانونی که سالیان متمادی در ایران اجرا می‌شده، قانون رومی ژرمنی بوده که (بر مبنای اعلامیه جهانی حقوق بشر که بر دو مکتب حقوق طبیعی سکولار و حقوق پوزیتیویستی، استوار بوده و در معرفت‌شناختی، جهان‌شناختی، انسان‌شناختی، ارزش‌شناختی) با حقوق اسلامی در مواردی تفاوت نظر دارد (کتاب فلسفه حقوق، دانش‌پژوه و همکاران، ۲۰۲۰) و ایجاد یک نظام حقوقی اسلامی شامل قوانین فراگیر در تمامی زمینه‌ها که بتواند همه مسائل موجود را پوشش بدهد فرایند بسیار زمان‌بری است، البته اقدامات زیادی در مدت ۴۳ سال پس از انقلاب ارزشمند اسلامی برای اصلاح قوانین مطابق با قوانین و حقوق اسلامی انجام شده است، ولی در بعضی موارد خلأهایی دیده می‌شود که امید است به‌زودی این خلأها پر شود. همچنین مشکلات فرهنگی (نبودن پذیرش از طرف آحاد مردم جامعه، عدم جایگاه مناسب زن در سطح جامعه و همصدا نبودن بانوان و مطالبه‌گری) و همچنین نبود راه‌حل‌های مناسب در جهت برطرف کردن موانع فقهی همچون تحریک آمیز بودن، جلب توجه نامحرم، مفسده‌انگیزی، ایجاد فرهنگ تبریج توسط بانوان و غیره، انجام این ورزش مفرح توسط بانوان را با مشکل مواجه کرده است. حال آنکه یکی از مباحثی که امروزه جامعه بانوان ما با آن مواجه شده است و به‌دنبال یافتن علت آن است، ممانعت از دوچرخه‌سواری بانوان در سطح جامعه (اختلاط بین زن و مرد) توسط ضابطان و مسئولان مربوطه است. با توجه به اینکه به لحاظ قانونی برای دوچرخه‌سواری بانوان منعی وجود ندارد و به‌نظر می‌آید که علت این منع وجود فتواهای صادره از جانب علما و فقهای دینی است، این سؤال مطرح می‌شود که موانع دوچرخه‌سواری بانوان از منظر فقه و حقوق اسلامی و صاحب‌نظران حوزه ورزش چه مواردی هستند؟

روش‌شناسی پژوهش

پارادایم تحقیق بر اساس پیش‌فرض‌های ذهنی محقق پارادایم تفسیری بوده و رویکرد محقق در این پژوهش کیفی است که از روش تحلیل مضمون یا تماتیک استفاده شده است. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش حاضر، از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختارمند استفاده شد. در پژوهش حاضر، به‌دلیل اینکه پژوهشگر به‌دنبال شناسایی موانع دوچرخه‌سواری بانوان از منظر حقوق اسلامی بوده از نمونه‌گیری غیراحتمالی با تاکتیک نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است. مصاحبه‌ها از ۲۴ مشارکت‌کننده (شامل ورزشکاران دوچرخه‌سوار، اعضای فدراسیون دوچرخه‌سواری، استادان حوزه، کارشناسان فقه و حقوق بوده‌اند) گرفته شد. از سوی دیگر، سؤالات طراحی شده برای مصاحبه برای دسترسی به اطلاعات مورد نیاز در مجموع ۹ سؤال بوده است و در طول مصاحبه سؤالات، به فراخور نیاز و تشخیص مصاحبه‌کننده کم یا زیاد شده است. شایان ذکر است که ۱۰ مصاحبه از مصاحبه‌ها به‌دلیل وجود شرایط کرونایی به‌صورت تلفنی انجام و با اجازه مشارکت‌کننده تماس‌های تلفنی ضبط شد و ۱۴ مصاحبه با رعایت پروتکل‌های بهداشتی به‌صورت حضوری صورت گرفت و در مرحله بعد به‌صورت نوشتاری ثبت شدند.

1. Scholars of religious jurisprudence

2. Thematic Analysis

تحلیل تم حاضر، بر اساس سؤالات پژوهش پیش رفت و به صورت بالا به پایین شکل گرفت. سؤالات مصاحبه به صورت نیمه ساختاریافته (هر مصاحبه صوتی حدود ۳۰ دقیقه) انجام گرفته است. برای بررسی روایی و پایایی در پژوهش کیفی حاضر توصیه شده است از روش های متفاوتی استفاده شود و روش های گوناگونی وجود دارد که پژوهشگر می تواند برای کسب پایایی و روایی یا اعتبار داده ها از آنها استفاده کند. کروسول^۱ (۲۰۰۹)، برای نیل به اعتبار یا روایی پژوهش کیفی هشت راهبرد را پیشنهاد می کند که البته در انتها تذکر می دهد که رعایت دست کم دو راهبرد در هر پژوهش کیفی می تواند برای پژوهش، اعتباری قابل قبول ایجاد کند. در این زمینه پژوهشگران سه مورد از این هشت مورد را استفاده کرده اند. راهبردهای مورد استفاده پژوهشگران در پژوهش حاضر عبارتند از: درگیری طولانی مدت پژوهشگران با فضای پژوهشی و مشاهدات مداوم در محیط پژوهش از جمله اعتمادسازی افراد با موضوع پژوهش، فراگیری فرهنگ آن محیط و کنترل بدفهمی های ناشی از مداخله پژوهشگران. راهبرد دوم مورد استفاده، کنترل بیرونی پژوهش از طریق داوری یا گزارش شخص ثالث بود. راهبرد دیگری که پژوهشگران برای تعیین اعتبار پژوهش از آن استفاده کرده اند، دریافت نظر شرکت کنندگان در پژوهش درباره اعتبار یافته ها و تفسیرهاست.

کروسول (۲۰۰۹) معتقد است که اقدامات زیر به افزایش پایایی کمک می کند: یادداشت برداری مفصل و دقیق سر صحنه، ضبط صوت با کیفیت برای ثبت دقیق گفته ها، کدگذاری ناشناس به کمک افراد ناشناس که جزء تیم پژوهش نباشند و در نهایت توافق بین کدگذاران که اگر چند کدگذار کار کدگذاری را انجام دهند لازم است بین آنها توافقی درباره شیوه کار صورت پذیرد که هر سه موارد مذکور در پژوهش حاضر انجام شده است. از این رو، باید گفت که محققان از همه موارد مذکور برای تعیین پایایی استفاده کرده اند. پس از لحاظ کردن مسائل مرتبط با موثق بودن اجرای تحقیق، گزارش نهایی تدوین می شود. در نهایت، به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی برای شرکت کنندگان در تحقیق، هدف پژوهش، رویه پژوهش، خطرها و فواید پژوهش و داوطلبانه بودن شرکت در پژوهش بیان شد (عبادی، ۲۰۱۰). نرم افزار مورد استفاده در این پژوهش مکس کیودا نسخه ۲۰۲۰ بوده است.

برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک دانشجوی دکتری فقه حقوق درخواست شد تا به عنوان کدگذار در پژوهش مشارکت کند؛ سپس پژوهشگر به همراه این همکار پژوهش، تعداد دو مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی را با استفاده از فرمول زیر، محاسبه و به شرح زیر ارائه شد:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل گدها}} \times 100\%$$

جدول ۱. محاسبه پایایی درون موضوعی

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد گدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بین دو کدگذار (درصد)
۱	I ₄	۱۷	۱۴	۳	۷۱
۲	I ₁₀	۲۲	۱۷	۵	۸۷
	مجموع	۳۹	۳۱	۸	۸۳

۱. Creswell

۲. MAXQDA 2020

یافته‌های پژوهش

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش

تعداد مصاحبه‌شوندگان		جنسیت		تأهل		محل اشتغال		تحصیلات		
۲۴	زن	مرد	متأهل	مجرد	هیئت علمی	کارشناس فقه و حقوق	ورزشکار	شاغل در فدراسیون و هیأت دوچرخه‌سواری	کارشناسی ارشد	دکتری
	۱۳	۱۱	۱۸	۶	۴	۹	۴	۷	۳	۱۳

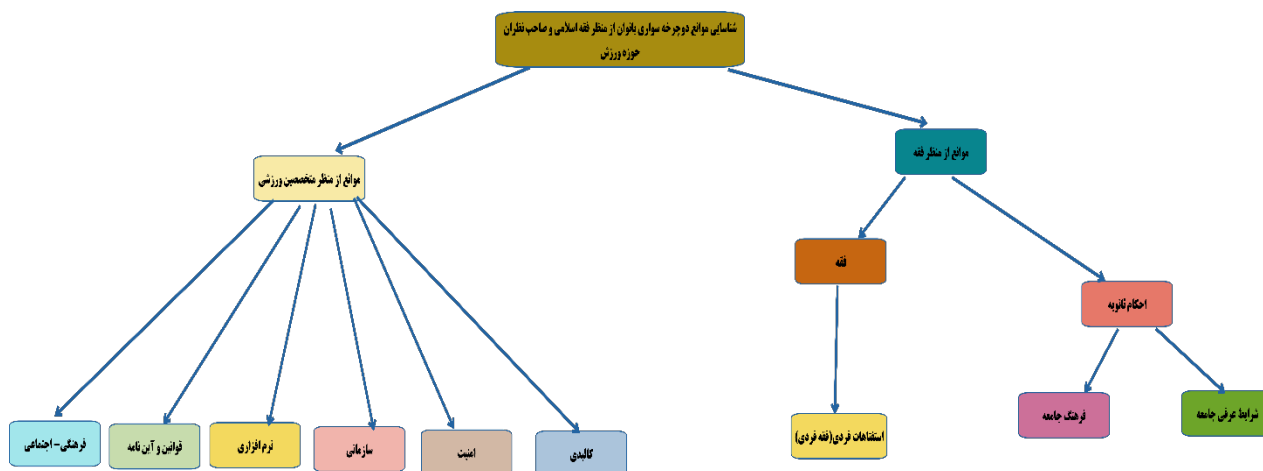
جدول ۳. موانع دوچرخه‌سواری از منظر فقه اسلامی در ایران

ردیف	کد اولیه	مفهوم	مقوله
۱	تحریک‌آمیز بودن دوچرخه‌سواری بانوان	شرایط عرفی جامعه	احکام ثانویه
۲	مفسده‌انگیز بودن دوچرخه‌سواری بانوان		
۳	ترویج فساد		
۴	سبب جلب‌توجه به اندام زنان		
۵	نوع پوشش بانوان هنگام دوچرخه‌سواری	فرهنگ جامعه	
۶	نوع نگاه آقایان به دوچرخه‌سواری بانوان در جامعه		
۷	عرف متشرعه هر شهر نسبت به دوچرخه‌سواری بانوان		
۸	عرف عام جامعه نسبت به دوچرخه‌سواری بانوان		
۹	ایجاد فرهنگ تبرج (خودنمایی) در جامعه		
۱۰	آسیب به حیا و عفاف بانوان و آقایان		
۱۱	ضرر معتنا به (مکرر) به فرهنگ جامعه		
۱۲	موضوع شناسی	استفتائات فردی (فقه فردی)	فقه
۱۳	مصادق شناسی		
۱۴	انطباق		
۱۵	رجوع به قول خبره		
۱۶	جایز نبودن دوچرخه‌سواری بانوان		
۱۷	حرام بودن دوچرخه‌سواری بانوان		
۱۸	پرهیز یا اجتناب از دوچرخه‌سواری بانوان		

جدول ۴. موانع دوچرخه‌سواری از منظر صاحب‌نظران حوزه ورزش در ایران

ردیف	کُد اولیه	مفهوم	مقوله
۱	کافی نبودن پیست‌های دوچرخه‌سواری در سطح شهر	عوامل کالبدی	عوامل سخت‌افزاری
۲	نبودن تابلوهای مخصوص عبور و مرور دوچرخه‌سواران		
۳	بی‌کیفیت بودن آسفالت سطح شهر		
۴	عدم رعایت فاصله یک و نیم متری با دوچرخه‌سوارها		
۵	بی‌کیفیت بودن دوچرخه‌های که شهرداری در اختیار مردم قرار می‌دهد.		
۶	بالا بودن قیمت دوچرخه	عوامل امنیتی	
۷	ایمن نبودن مسیرها و جاده‌های مربوط به دوچرخه‌سواری		
۸	مورد فحاشی قرار گرفتن در هنگام دوچرخه‌سواری در خیابان		
۹	مورد آزار و اذیت قرار گرفتن از طرف موتورسواران و ماشین‌سواران		
۱۰	نبود امنیت جسمی و روانی در بانوان هنگام دوچرخه‌سواری	عوامل سازمانی	
۱۱	فعال نبودن هیأت‌های ورزشی دوچرخه‌سواری به خاطر ترس از ایجاد حاشیه		
۱۲	به رسمیت نشناختن دوچرخه‌سواری بانوان در ورزش کشور		
۱۳	عدم تأمین مالی بخش دوچرخه‌سواری بانوان		

عوامل نرم افزاری	عوامل نرم افزاری	۱۴	نبودن سازمان منسجم تصمیم گیرنده در مورد دوچرخه سواری بانوان
		۱۵	کم بودن تعداد مربیان خانم در دوچرخه سواری
		۱۶	نبودن آموزش اصولی و صحیح دوچرخه سواری برای بانوان
قوانین و آیین نامه	قوانین و آیین نامه	۱۷	نبودن آیین نامه و قانون مدون در مورد دوچرخه سواری
		۱۸	جرم انگاری دوچرخه سواری بانوان
عوامل فرهنگی - اجتماعی	عوامل فرهنگی - اجتماعی	۱۹	نبودن پذیرش توسط آحاد جامعه
		۲۰	عدم جایگاه مناسب زن در سطح جامعه
		۲۱	همصدا نبودن بانوان و مطالبه گری

شکل ۱. موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر فقه و صاحب نظران حوزه ورزش

Code System	111...	خانم ...	خانم ...	دکتر ...	استا...	استا...	حاج ا...	حاج ا...	حاج ا...	حاج ...	خانم ...	دکتر ...	دکتر ...
✓ موانع نرم افزاری				■									
: مربیان خانم در دوچرخه سواری				■									
✓ انواع دوچرخه سواری از نظر ورزشی ها	■												
نرم انگاری دوچرخه سواری بانوان				■									
الی بخش دوچرخه سواری بانوان				■									
خه سواری بانوان در ورزش کشور				■									
واری بخاطر ترس از ایجاد حاشیه				■									
ن در بانوان هنگام دوچرخه سواری				■									
نیود پذیرش توسط اتحاد جامعه				■									
واری بانوان در شهر های مختلف				■									
تصمیم گیرنده در دوچرخه سواری				■									
نون منون در مورد دوچرخه سواری				■									
فقر فرهنگی				■									
> زیر ساخت های فیزیکی				■									
یوزن اصولی و صحیح برای بانوان				■									
بالابودن قیمت دوچرخه			■										
اری در اختیار مردم قرار می دهد			■										
یک و نیم متری با دوچرخه سواری ها			■										
تفیت بودن آسفالت سطح شهر			■										
عوض عبور و مرور دوچرخه سواران		■											
گان یا برخورد با دوچرخه سواران		■											
ن دوچرخه سواری در سطح شهر		■	■										
فناشی در خیابان	■												
اذیت موتورسواران و اتوموبیل ها	■												
منع فرهنگی	■												
م همصدایی بانوان و مطالبه گری	■												
ایگاه مناسب زن در سطح جامعه	■												
موانع فرهنگی										■			
نوع پوشش هنگام دوچرخه سواری								■					
✓ شرایط عرفی هر جامعه					■								
عرف متشرعه					■								
✓ بر اساس حکم ثانوی					■								
اگر باعث مفسده ای شود حرام					■								
اگر جلب توجه کند حرام					■								
ترویج فساد					■								
تحریک آمیز بودن و مفسده انگیز بودن					■								
طبق نظر فقه فردی					■								

شکل ۲. ماتریس شنون

بحث و نتیجه گیری

اساساً فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می دهد و در رابطه با نسبت دین و فرهنگ، رویکرد اجتهادی، رویکرد غالب بین علمای شیعی بوده است که در عین اینکه با دلایل نقلی و عقلی، ناقد تفسیر فرهنگی از دین بوده اند، با اندیشه سنتی غیرمنعطفانه از دین هم مقابله می کنند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ۹ مقوله (شرایط عرفی جامعه، فرهنگ جامعه، استفتائات فردی (فقه فردی)، عوامل کالبدی، امنیت، عوامل سازمانی، عوامل نرم افزاری، قوانین و آیین نامه، عوامل فرهنگی - اجتماعی)، از عوامل تأثیرگذار در موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر متخصصان فقه و حقوق اسلامی و کارشناسان ورزشی اند.

در بخش موانع دوچرخه سواری بانوان از منظر فقه و حقوق اسلامی نتایج تحلیل داده ها شامل سه مقوله که اولین مقوله به دست آمده شرایط عرفی جامعه است که با نتایج پژوهش معاونی و رحمانی (۲۰۱۹)، یوسفی صادقلو و بلوردی (۲۰۱۹) و مشهودی (۲۰۱۷)، همسوست. مشهودی (۲۰۱۷) در پژوهش خود به این مطلب اشاره می کند که ورزش برای بانوان مباح است تا آنجا که برای آنان ضرری نداشته باشد و مستلزم فعل حرامی نشود. شرایط عرفی جامعه در حقیقت دربردارنده ارزش ها، عقاید و باورهای ریشه داری است که یک فرد، یک گروه

یا یک جامعه درباره رفتار، اعمال و تفکرات دارد، به گونه‌ای که اعمال پسندیده را از ناپسند جدا می‌سازد و داوری درباره خوب و بد را میسر می‌سازد؛ با توجه به اینکه شرایط عرفی جامعه ایران برگرفته از باورهای دینی است پیشنهاد می‌شود که برای جلوگیری از تحریک‌آمیز بودن و مفسده‌انگیزی دوچرخه‌سواری بانوان از لباس‌های که جذب و بدن‌نما نباشد در هنگام دوچرخه‌سواری استفاده شود. در این زمینه، متخصصان و کارشناسان دینی هستند که با ارائه نظرات خود در بین آحاد جامعه از طریق رسانه‌های جمعی و دفاتر و نماینده‌های مراجع تأثیرگذاری لازم در زمینه پذیرش جامعه و نبود اشکال در استفاده از دوچرخه توسط بانوان با لحاظ کردن پوشش مناسب (تحریک‌آمیز نبودن و جلب‌توجه نکردن) را دارند. همچنین پیشنهاد می‌شود که مراجع و علمای بزرگوار و چهره‌های شاخص مذهبی در زمینه مذکور اطلاع‌رسانی‌های لازم را به‌واسطه نمایندگان خود در دفاتر و صداوسیما و اماکن مذهبی انجام دهند.

مقوله دوم فرهنگ جامعه است که با نتایج پژوهش عبدی نعمت‌آباد و همکاران (۲۰۲۱)، هوین و همکاران (۲۰۱۹)، ویتو و همکاران (۲۰۱۹) و عمادی و همکاران (۲۰۱۴) همسوست. فرهنگ جامعه قید اجتماعی و عمومی بودن را در خود حمل می‌کند و وقتی به میان می‌آید ارزش‌های فردی را کنار می‌زند، ارزش‌های فرهنگی یعنی پسند و ناپسند بین‌الذهانی یک جامعه. در این خصوص پیشنهاد می‌شود که مسئولان و متولیان امر فرهنگ‌سازی در جامعه از جمله صداوسیما (به برنامه‌سازی در رابطه با مزایای استفاده از دوچرخه از جمله کاهش حجم ترافیک، کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل، کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی، افزایش تحرک و فعالیت بدنی و...) با در نظر گرفتن پوشش مناسب برای بانوان که مورد تأیید کارشناسان دینی باشد پردازند و همچنین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با فرستادن مبلغان و کارشناسان مربوطه در زمینه فقه و حقوق اسلامی و همچنین چاپ و تکثیر بنرهای اطلاع‌رسانی در زمینه استفاده از دوچرخه توسط بانوان با شرایط مذکور به تبیین و روشنگری در خصوص منع استفاده از دوچرخه برای بانوان با لحاظ کردن پوشش مناسب در میان آحاد جامعه پردازند. همچنین شهرداری‌ها با تهیه و تدارک بنرها و ایجاد مراکز اشتراک‌گذاری دوچرخه برای آحاد افراد جامعه کمک شایانی در رواج و عادی‌سازی استفاده از دوچرخه توسط بانوان می‌توانند داشته باشند.

مقوله سوم استفتائات فردی (فقه فردی) است که با نتایج پژوهش یوسفی صادقلو و بلوردی (۲۰۱۹) و مشهودی (۲۰۱۷) همسوست. فقه در اصطلاح عبارت است از: روشی که به‌وسیله آن احکام شرعی را از ادله تفصیلی به‌دست می‌آوریم. «دلایل تفصیلی»، از نظر بیشتر علمای مسلمان عبارت‌اند از: قرآن، سنت، اجماع و عقل. فقه فردی، فقهی است که مسائل مورد اجتهاد آن موضوعات فردی است و وصف این فقه اجتهادی به پویا بدین روست که در طول و گستره مسائل مستحدث و ویژگی‌های آنها در هر عصر و محیطی به مقتضای واقعیت‌های زمان و عینیت‌های خارج و مطابق با آنها از هر نوع که باشند همگام است و احکام آنها را بیان می‌کند. احکام دینی شامل احکام اولیه و احکام ثانویه می‌شود. احکام اولیه، آن دسته از احکام فقهی‌اند که طبق مصالح و مفاسد صادر شده‌اند و این صدور حکم بدون در نظر گرفتن حالات استثنایی مانند اضطرار، عُسر و حرج، ضرر و تقیه است. برای مثال حکم وجوب وضو برای نماز، یک حکم اولی است. حکم ثانوی (حکم بعدی)، حکم شرعی جدیدی است که به‌دلیل ایجاد شرایط خاصی مانند اضطرار و عُسر و حرج، جایگزین حکم اولی یک موضوع می‌شود؛ مانند وجوب تیمم برای کسی که با گرفتن وضو به سختی و مشقت می‌افتد که یک حکم ثانوی است. در اینجا، به استفتائاتی که از مراجع عالی‌قدر در مورد دوچرخه‌سواری بانوان در سطوح شهرها و معابر و در مکانی که نامحرم وجود داشته باشد صادر شده است اشاره خواهیم کرد؛ استفتائات فردی (فقه فردی) شامل گویه‌های جایز نبودن دوچرخه‌سواری بانوان، حرام بودن دوچرخه‌سواری بانوان، پرهیز یا اجتناب از دوچرخه‌سواری بانوان در این زمینه است. از این رهگذر، اشاره کوتاهی خواهیم داشت بر نظر مراجع در خصوص دوچرخه‌سواری

بانوان: آیت‌الله خامنه‌ای (دامت برکاته)؛ (حرام است)، آیت‌الله سیستانی (دامت برکاته)؛ «اگر در معرض دید نامحرم باشد و وضع او تحریک‌کننده باشد جایز نیست». آیت‌الله مکارم شیرازی (دامت برکاته)؛ «با توجه به پیامدهای سوئی که این‌گونه امور دارد، لازم است از آن پرهیز شود و به وسوسه‌ای که این‌وآن می‌کنند توجه نکنید». آیت‌الله بهجت (ره)؛ «هر چه زمینه‌ساز فساد است، حرام است». آیت‌الله سبحانی تبریزی (دامت برکاته)؛ «بسمه‌تعالی، این قبیل کارها که زمینه‌ساز گسترش گناه در جامعه است، از آن اجتناب شود، والله العالم». آیت‌الله صافی گلپایگانی (دامت برکاته)؛ «دوچرخه‌سواری برای بانوان در منظر نامحرم حتی اگر با حجاب شرعی باشد دور از شخصیت زن مسلمان و متدینه است». آیت‌الله نوری همدانی (دامت برکاته)؛ «در فرض سؤال باید طبق قانون و مقررات کشور عمل شود».

دوچرخه‌سواری بانوان تا زمانی که در جایی که نامحرم وجود ندارد مانند محیط‌های مختص بانوان، یا محیط‌های خانوادگی که محارم در آنجا حضور دارند انجام شود فی‌نفسه و طبق احکام اولیه در دین مبین اسلام جایز است و هیچ منعی ندارد، زمانی به لحاظ فقهی منع در دوچرخه‌سواری بانوان ایجاد می‌شود که این فعل در جایی که اختلاط بین زن و مرد (نامحرم) وجود داشته باشد انجام شود. با توجه به تبعاتی که انجام این فعل در محیط‌های مختلط دارد مانند مفسده‌انگیزی، تحریک‌آمیز بودن، ترویج فرهنگ تبرج و... احکام ثانویه بر انجام این فعل در سطوح شهرها و معابر عمومی مترتب می‌شود و همچنین با در نظر گرفتن این مسئله که پژوهش حاضر در خصوص شناسایی موانع دوچرخه‌سواری بانوان در سطح شهر و معابر عمومی است و بلاشک وجود نامحرم در عرصه‌های عمومی شهرها امری انکارناپذیر است، علمای بزرگوار طبق احکام ثانویه فتاوی فوق را صادر کرده‌اند.

در بررسی موانع دوچرخه‌سواری بانوان از منظر صاحب‌نظران حوزه ورزش در ایران در این پژوهش، شش مقوله مهم به‌دست آمد که مقوله اول عوامل کالبدی است که نتایج پژوهش جونز و همکاران (۲۰۲۰)، لوبیتو و همکاران (۲۰۱۷)، آصفی و همکاران (۲۰۱۸)، آزاده و همکاران (۲۰۱۹)، اونسکا و همکاران (۲۰۱۸)، دوستی و رمضانزاده لسبویی (۲۰۱۹) و دباغ نیکوخلصلت و همکاران (۲۰۱۷) همسو با این پژوهش است. لوبیتو و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش خود توسعه و نوسازی مسیرها را برای رفع موانع دوچرخه‌سواری جزء عوامل مهم دانستند. همچنین آزاده و همکاران (۲۰۱۹) به طراحی مسیرهای جدید برای دوچرخه‌سواری اشاره کردند. در حقیقت کافی نبودن پیست‌های دوچرخه‌سواری در سطح شهر و همچنین نبود تابلوهای مخصوص عبور و مرور دوچرخه‌سواران، بی‌کیفیت بودن آسفالت مسیرها در سطح شهر، عدم رعایت فاصله یک‌ونیم متری با دوچرخه‌سوارها، بی‌کیفیت بودن دوچرخه‌های که شهرداری در اختیار مردم قرار می‌دهد و بالا بودن قیمت دوچرخه از عوامل کالبدی موانع دوچرخه‌سواری بانوان هستند. در این خصوص پیشنهاد می‌شود متولیان امر در زمینه احداث پیست‌های دوچرخه‌سواری مانند شهرداری‌ها در کلان‌شهرها و وزارت ورزش و جوانان با تهیه و تدوین برنامه جامع و تأمین منابع مالی مورد نیاز برای احداث این پیست‌ها در مناطق مختلف شهرها اقدامات لازم را به‌عمل آورند. همچنین راهنمایی و رانندگی با همکاری شهرداری‌ها اقدامات لازم برای نصب علائم مخصوص دوچرخه‌سواری در خیابان‌ها و مسیرهای تردد وسایل نقلیه را به‌عمل آورند. به‌علاوه، برای بالا بردن کیفیت آسفالت‌ها؛ وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها در کلان‌شهرها منابع مالی مورد نیاز برای اقدامات بهسازی و نوسازی مسیرهای تردد وسایل نقلیه و دوچرخه‌ها را تأمین کرده و اقدام به بالا بردن کیفیت مسیرها کند. در ضمن، برای بالا بردن سطح

1. www.leader.ir

2. Sistani.org

3. Makarem.ir

4. Bahjat.ir

5. Tohid.ir

6. Saafi.ir

7. Noori.hamedani.ir

فرهنگ، رعایت فاصله ایمن بین وسایل نقلیه و دوچرخه‌سواران راهنمایی و رانندگی که متولی امر در این زمینه است؛ اقدام به اطلاع‌رسانی و آموزش به رانندگان و موتورسواران از طریق تهیه و تدوین کلیپ‌های آموزشی و چاپ بنرهای آموزشی و در نظر گرفتن تنبیهات قانونی برای متخلفان کند. همچنین برای بالا بردن سطح کیفیت دوچرخه‌های مورد استفاده توسط افراد پیشنهاد می‌شود که استانداردهای قابل قبول تعریف‌شده برای این وسیله نقلیه از طریق سازمان‌های مربوطه مانند سازمان ملی استاندارد به نهادهای مراکز تهیه و تولید این وسیله اعلام شود و با متخلفانی که به تولید و توزیع این وسیله نقلیه با کیفیت پایین‌تر از استانداردهای تعریف‌شده اقدام می‌کنند، برخوردهای قانونی لازم انجام شود. در خصوص کاهش قیمت دوچرخه نیز پیشنهاد می‌شود که سازمان‌های مربوطه مانند مجلس شورای اسلامی با وضع قوانینی در جهت تأمین بودجه برای کمک به تهیه این وسیله نقلیه توسط افراد در جامعه و در اختیار قرار دادن این بودجه به وزارت ورزش و شهرداری‌ها برای تأمین دوچرخه با قیمت نازل‌تر و استفاده آحاد جامعه از این وسیله نقلیه همچنین دولت با قرار دادن طرح‌های حمایتی از تولیدکنندگان این وسیله نقلیه همچون تخصیص وام‌های طولانی‌مدت با کارمزد و سود بسیار کم، گام‌های اساسی بردارد.

مقوله دوم امنیت است که با نتایج تحقیق راسل و همکاران (۲۰۲۱)، کاتزینا اونسکا و همکاران (۲۰۱۸) و معاونی و رحمانی (۲۰۱۹) همسوست. راسل و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش خود دریافتند که امنیت شخصی به‌عنوان زن و نیاز به احساس امنیت جزء مسائلی است که زنان را از نظر ایمنی تحت تأثیر قرار می‌دهد. امنیت به معنای دوری از هرگونه تهدید و نیز آمادگی برای رویارویی با خطرهایست. از موانع قابل ذکر برای دوچرخه‌سواری بانوان در زمینه امنیت می‌توان ایمن نبودن مسیرها و جاده‌های مربوط به دوچرخه‌سواری و مورد فحاشی قرار گرفتن هنگام دوچرخه‌سواری در خیابان و مورد آزار و اذیت قرار گرفتن از طرف موتورسواران و ماشین‌سواران و نبود امنیت جسمی و روانی در بانوان هنگام دوچرخه‌سواری را نام برد. در این زمینه پیشنهاد می‌شود برای بالا بردن سطح امنیت هنگام دوچرخه‌سواری بانوان اقدامات فرهنگی هم در جهت بالا بردن فرهنگ برخورد رانندگان وسیله‌های نقلیه با دوچرخه‌سواران و هم ایجاد حس امنیت و اعتمادبه‌نفس در بانوان دوچرخه‌سوار با تهیه و تدوین کلیپ‌ها و بنرهای آموزشی توسط صداوسیما و روابط عمومی راهنمایی و رانندگی و ارائه کلیپ‌ها در رسانه‌های جمعی و برقراری جلسات مشاوره برای آموزش نحوه برخورد و بالا بردن سطح اعتمادبه‌نفس بانوان دوچرخه‌سوار با خشونت‌ها و ناهنجاری‌های موجود در جامعه و همچنین پیشنهاد می‌شود برای ایمنی مسیرها متولیان امر در این رابطه شهرداری‌ها و وزارت راه و شهرسازی با در نظر گرفتن منابع مالی اقدام به بازسازی و بهسازی مسیرهایی که به لحاظ ایمنی دچار نقصان هستند نمایند.

مقوله سوم مقوله سازمانی است که با نتایج درگاهیان (۲۰۱۹) و یوسفیان (۲۰۲۱) همسوست. یوسفیان (۲۰۲۱) یکی از چالش‌های اصلی توسعه ورزش همگانی را نیروی انسانی می‌داند. هر سازمانی دارای اهداف، سیاست‌ها، روش‌ها، ساختار و سیستم‌های مالی و ... مخصوص به خود است که عوامل سازمانی آن سازمان گفته می‌شود. تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش موانعی مانند فعال نبودن هیأت‌های ورزشی دوچرخه‌سواری به سبب ترس از ایجاد حاشیه، به رسمیت نشناختن دوچرخه‌سواری بانوان در ورزش کشور، عدم تأمین مالی بخش دوچرخه‌سواری بانوان، نبود سازمان منسجم تصمیم‌گیرنده در مورد دوچرخه‌سواری بانوان را نشان داد. در این زمینه پیشنهاد می‌شود که وزارت ورزش و جوانان که زمامدار امور ورزشی در جامعه است، اقدام به تأسیس فدراسیون مستقل دوچرخه‌سواری بانوان برای به رسمیت شناختن دوچرخه‌سواری بانوان و اجرای اقدامات لازم برای بسط و گسترش این ورزش مفرح در جامعه توسط بانوان کند و منابع مالی لازم را برای گسترش و نهادینه شدن دوچرخه‌سواری بانوان اختصاص دهد.

مقوله چهارم عوامل نرم‌افزاری است که با نتایج یوسفیان (۲۰۲۱) و دوستی و رمضانزاده لسبویی (۲۰۱۹) همسوست. دوستی و رمضانزاده لسبویی (۲۰۱۹) در پژوهش خود بیان کردند بیشتر زنان همانند مردان تمایل بسیاری برای استفاده از دوچرخه دارند و خواهان ایجاد

معیارهای استاندارد هستند تا بتوانند مهارت خود را ارتقا بخشند. با توجه به اینکه عامل نرم‌افزاری شامل مربیان و شیوه زیرساخت‌ها و نحوه آموزش می‌شود، پیشنهاد می‌شود که فدراسیون دوچرخه‌سواری اقدام به جذب تعداد مکفی از مربیان متخصص و حاذق دوچرخه‌سواری کند تا خلأ کمبود مربی کارآزموده برای آموزش این ورزش مفرح از بین برود. همچنین برای بهره‌مندی از علم روز در زمینه دوچرخه‌سواری مربیان توسط فدراسیون مربوطه ملزم به حضور در کلاس‌های آموزشی دوره‌ای برای به‌روزرسانی اطلاعات شوند.

مقوله پنجم قوانین و آیین‌نامه‌هاست که با نتایج کشر و قاسمی (۲۰۱۹) و شعبان (۲۰۲۰) همسوست. کشر و قاسمی (۲۰۱۹) بازنگری اسناد بالادستی برای ایجاد نگرش جامع به توسعه ورزش بانوان را ضروری می‌داند. قانون در زبان یونانی از کانون به معنی قاعده و ترتیب اتخاذ شده است و منظور از آن قواعد کلی است که به‌طور یکسان بر یک سری از امور شمول داشته باشد، مانند قانون عرضه و تقاضا در اقتصاد یا قانون جاذبه در علوم طبیعی. با توجه به ضرورت وجود قانون در تمامی عرصه‌های ورزشی، ورزش دوچرخه‌سواری نیز از این امر مستثنا نیست و پیشنهاد می‌شود قوانین و آیین‌نامه‌های مورد نیاز در رابطه با دوچرخه‌سواری توسط متولیان امر مجلس شورای اسلامی تهیه و تدوین شود و توسط راهنمایی و رانندگی اعمال شود تا مشکلات مربوط به نبود قوانین در رابطه با دوچرخه‌سواری مرتفع شود.

مقوله ششم مقوله فرهنگی-اجتماعی است که با نتایج پژوهش شعبان (۲۰۲۰) همسوست. شعبان (۲۰۲۰) در پژوهش خود به نتایج زیر دست پیدا کرد؛ شرکت‌کنندگان زن لباس، رضایت والدین و فشار فرهنگی و اجتماعی را بسیار مهم‌تر تشخیص دادند. همچنین نتایج تحقیق دلانی (۲۰۲۰)، جونز و همکاران (۲۰۲۰)، لوییتو و همکاران (۲۰۱۹)، حسینی کریم‌آبادی و همکاران (۲۰۲۲)، عبدی نعمت‌آباد و همکاران (۲۰۲۱)، معاونی و رحمانی (۲۰۱۹) و عمادی و همکاران (۲۰۱۳)، همسو با این پژوهش بود. در این خصوص پیشنهاد می‌شود که تمامی فعالیت‌های فرهنگی برای فراگیری این ورزش محبوب با در نظر گرفتن مؤلفه‌های لازم برای احقاق رعایت حجاب توسط بانوان بزرگوار از جمله برنامه‌سازی صداوسیما، فعالیت‌ها و برنامه‌های فراگیر فرهنگی توسط فدراسیون مربوط و شهرداری‌های مناطق، فرهنگسراها، سرای محله‌ها و در اختیار گذاشتن دوچرخه‌های سالم و استاندارد در مناطق توسط شهرداری‌ها برای شهروندان و همچنین آموزش مزایای و محاسنی که استفاده از این وسیله دارد توسط بنرها و برقراری کلاس‌ها و کلیپ‌های آموزشی و تربیت سفیران مختص به آموزش و تبیین محاسن این ورزش و ارسال آنها به مدارس توسط فدراسیون مربوطه انجام شود.

در مجموع، به جامعه بانوان ورزشکار پیشنهاد می‌شود برای ایجاد شرایط عرفی مساعد از لباس‌های مورد تأیید علما و فقهای بزرگوار استفاده شود و فروشگاه‌هایی مختص به این البسه برای عرضه به عموم مردم توسط وزارت ورزش و جوانان برای سهولت دسترسی به این البسه احداث شود. همچنین به تمامی مسئولان ذی‌ربط در زمینه ایجاد و بسترسازی فرهنگی از جمله صداوسیما، آموزش و پرورش، سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان و شهرداری‌ها و جامعه زنان ورزشکار پیشنهاد می‌شود با تبیین و تولید و اقدام برای برگزاری برنامه‌های جامع فرهنگی از جمله کلیپ‌ها، بنرها، حضور در بین مردم، تربیت سفیران برای آموزش و پاسخ‌دهی به سؤالات مردم و فرستادن آنها به مدارس و اماکن عمومی و.... در جهت آماده‌سازی بستر فرهنگی جامعه برای پذیرش دوچرخه‌سواری بانوان اقدام کنند.

در بحث عوامل کالبدی به شهرداری‌ها و راهنمایی و رانندگی پیشنهاد می‌شود با تأمین منابع مالی لازم در جهت ایجاد مسیرهای استاندارد و بهسازی و بازسازی این مسیرها و نیز ایجاد تابلوها و علائم مختص دوچرخه‌سواران و اعلام ضرورت یادگیری این علائم و احترام به آنها توسط تمامی رانندگان در جهت رفع موانع کالبدی اقدام کنند. از طرفی، برای تأمین امنیت هرچه بیشتر بانوان دوچرخه‌سوار پیشنهاد می‌شود اداره راهنمایی و رانندگی با اختصاص اکیپ‌های بازرسی و ماشین‌های پلیس بیشتر در مسیرها در جهت تأمین امنیت و نظارت کلی بر مسیرها و همچنین تهیه برنامه‌های فرهنگی برای حمایت از بانوان دوچرخه‌سوار از جانب پلیس راهنمایی و رانندگی که

می‌تواند اقدام بسیار مفیدی برای پذیرش آحاد جامعه نسبت به دوچرخه‌سواری بانوان و ایجاد حس امنیت در آنها باشد. از سوی دیگر، به فدراسیون دوچرخه‌سواری پیشنهاد می‌شود در جهت برگزاری کلاس‌های مشاوره برای آماده کردن بانوان از نظر روحی برای انجام این فعالیت مفید و مقابله احتمالی با واکنش‌های موجود در سطح جامعه اقدام کنند. همچنین در بحث عوامل سازمانی به وزارت ورزش و جوانان پیشنهاد می‌شود که با احداث فدراسیون دوچرخه‌سواری با پشتوانه حمایتی محکم مالی و اداری و جذب نیروهای حاذق و کارآموده توسط فدراسیون برای کارایی بهتر اقدامات لازم را مبذول فرماید.

در زمینه عوامل نرم‌افزاری به ریاست و نائب‌رئیس فدراسیون دوچرخه‌سواری پیشنهاد می‌شود که اقدام به جذب مربیان دوچرخه‌سواری مکفی کنند که در زمینه تدریس و برقراری ارتباط متبحر و متخصص باشند و نیز برای ارتقای سطح دانش این مربیان و به‌روزرسانی علم آنها اقدام به برگزاری اردوهای آموزشی در داخل و خارج از کشور و استفاده از مربیان درجه یک دنیا برای سنجش و آموزش مربیان کنند. از طرفی، پیشنهاد می‌شود وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون دوچرخه‌سواری با استفاده از بانوانی که چهره‌های مشهور و موفق در زمینه‌های علمی، ورزشی، هنری و غیره هستند، در همایش‌ها و کمپین‌ها کمک شایانی به نهادینه کردن فرهنگ دوچرخه‌سواری بانوان کنند. با توجه به اینکه پژوهش حاضر در ایام پاندمی کووید ۱۹ انجام شد، متأسفانه دسترسی حضوری و عینی به نمونه‌های تحقیق با دشواری و محدودیت همراه بود و همچنین امکان مراجعه حضوری به دفتر مراجع و استفاده مستقیم از نظرها و اطلاعات این بزرگواران وجود نداشت. با توجه به محدودیت‌ها پیشنهاد می‌شود که با توجه به روند کاهش آمار فراگیری این بیماری در پژوهش‌های آتی و با سهولت دسترسی به نمونه‌های عینی، اطلاعات جامع‌تر و کامل‌تری جمع‌آوری شود. همچنین عدم تسلط و دانش کافی برخی نمونه‌های تحقیق نسبت به زوایای گسترده فقه اسلامی در زمینه ورزش بانوان و فقه اسلامی نیز جزء محدودیت‌های این پژوهش بود. پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی از نظرهای متخصصان در این زمینه استفاده شود و مصاحبه مستقیم با مراجع عالی‌قدر و دیگر متخصصان حاذق در امر ورزش اطلاعات انجام گیرد. از طرفی، با توجه به اینکه پژوهش حاضر به صورت کیفی انجام شده پیشنهاد می‌شود که پژوهشی در این زمینه به صورت کمی نیز انجام شود. همچنین پژوهش‌هایی در زمینه ورزش بانوان از جمله موتورسواری بانوان از منظر حقوق اسلامی انجام گیرد.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از همه استادانی که با صبر و شکیبایی، نظرهای کارشناسانه خود را در زمینه تهیه این پژوهش ارائه و ما را همراهی کردند، سپاسگزاری می‌شود.

References

- Abdi Nematabad, S., Ghadimi, B., Hojjat, S., Shojaie, M., & Alipour Darvishi, Z. (2021). A Sociological Study of the Role of Gender Cultural Beliefs in Finding Women's Sports Talent. *Iranian Social Development Studies*, 13(2), 327-335. [In Persian]. <https://www.sid.ir/paper/950450/en>
- Afrozeh, H., Shafiei, S., & Rahmati, Mohammad, M. (2021). Phenomonological Study of Gender Inequality in Iran. *Human Resource Management in Sports*, 9(1), 189-211. [In Persian]. <https://doi.org/10.22044/shm.2022.11403.2411>

- Ajorlou, F., Ghadimi, B., Mohammad Kazemi, R., & Azad Fada, S. (2021). A Model of the Position of Women in Sports to Improve Development Indicators in Iran. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 20(53), 159-174. [In Persian]. <https://doi:10.22034/ssys.2021.461>
- Amini, A. M., Yousef, A., Sarai, S., & Fatahi, F. (2017). The place of sports in the lives of rural women in Isfahan city and its inhibiting factors. *Quarterly Journal of Social Participation and Development*, 3(5), 27-46. [In Persian]. <http://jpsd.hormozgan.ac.ir/article-1-101-en.html>
- Asefi, A. A., Afifeh, J., & Toghraei, H. (2019). The importance-performance analysis of characteristics of bike paths effect on cycling decision with IPA model application. *Sport Management Journal*, 11(1), 155-173. [In Persian]. <https://doi:10.22059/jsm.2017.225024.1762>
- Azadeh, S. R., Shafie Haghshenas, M., & Khaksar Shahmirzadi, S. (2020). Planning of Urban Sustainable Development with selection of Optimal Bike Routes through Using Quantitative Models, Case Study: Rasht Metropolis. *Journal of Urban Ecology Researches*, 11(21), 43-58. [In Persian]. <https://doi:10.30473/grup.2020.7471>
- Babazadeh, N., & Najafzadeh, M. R. (2021). The relationship between values and lifestyle with women's sports participation. *Journal of Sociology of Lifestyle (SLS)*, 7(17), 70-91. [In Persian]. https://sls.tabrizu.ac.ir/article_12301.html?lang=en
- Bø, K., & Nygaard, I. E. (2020). Is Physical Activity Good or Bad for the Female Pelvic Floor? A Narrative Review. *Sports Medicine*, 50(3), 471-484. <https://doi:10.1007/s40279-019-01243-1>
- Chamani, K., Hamedinia, M. R., Moein Frad, M. R., & Amiri Parsa, T. (2021). The survey of pervalence of obesity and some factors of breeding and its related physical activities in females aged 30-50 years of the city of Bojnord. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*, 28(1), 13-21. [In Persian]. https://jsums.medsab.ac.ir/article_1378.html?lang=en
- Coakley, J. J. (2009). *Sport in society: Issues and controversies*. McGraw-Hill. <https://www.researchgate.net/publication/267446966>
- Creswell, J. W., & Zhang, W. (2009). The application of mixed methods designs to trauma research. *Journal of Trauma Stress*, 22(6), 612-621. <https://doi:10.1002/jts.20479>
- Dargahian, Y. (2019). The influence of society's culture and politics on the presence of women in sports. *Physical Education and Sports Science Research*, 7(2), 87-98. [In Persian]. https://journal.olympic.ir/article_211960_7674177a78323789868a70afdf337610.pdf
- De Chardon, C. M. (2019). The contradictions of bike-share benefits, purposes and outcomes. *Transportation research part A: policy and practice*, 121, 401-419. <https://doi.org/10.1016/j.tra.2019.01.031>
- Dellanebbia, A. M. (2020). *The experiences of women competitive road cyclists: A qualitative study*. Texas Woman's University. <https://twu-ir.tdl.org/items/795f5e63-ba81-43eb-9511-4f1e80fcd157>
- Ghorbanzadeh, B., & Lotfi, M. (2017). The Effect of Physical Exercise on Self-Control Skills and Aggression among Addicted Women. *Sport Psychology Studies*, 6(21), 43-60. [In Persian]. <https://doi:10.22089/spsyj.2017.3830.1388>
- Goel, R., Goodman, A., Aldred, R., Nakamura, R., Tatah, L., Garcia, L. M. T., ... & Woodcock, J. (2021). Cycling behaviour in 17 countries across 6 continents: levels of cycling, who cycles, for what purpose, and how far? *Transport Reviews*, 42(1), 58-81. <https://doi.org/10.1080/01441647.2021.1915898>

- Habibi, Z. (2018). An overview of the role of sports and its effects from the perspective of religion. *Noor al-Mustafa Magazine*, 6, 31-53. [In Persian]. <https://civilica.com/doc/1834746/>
- Hosseini Karimabadi, N., Talebpour, A., Afrinesh Khaki, A. (2022). Sociological explanation of factors affecting women's participation in public sports in Gorgan city. *Scientific Journal of Women and Culture*, 13(50), 43-59. [In Persian]. <https://sanad.iau.ir/journal/jwc/Article/689438?jid=689438&lang=en>
- Iwińska, K., Blicharska, M., Pierotti, L., Tainio, M., & Nazelle, A. (2018). Cycling in Warsaw, Poland– Perceived enablers and barriers according to cyclists and non-cyclists. *Transportation research part A: policy and practice*, 113, 291-301. <https://doi.org/10.1016/j.tra.2018.04.014>
- Jones, R., Kidd, B., Wild, K., & Woodwar, A. (2020). Cycling amongst Māori: Patterns, influences and opportunities. *New Zealand Geographer*, 76(3), 182-193. <https://doi.org/10.1111/nzg.12280>
- Keshkar, S., & Ghasemi, H. (2020). Consistency of National Policy and Legislation with the Sport Organizations and Mass Media Performance in Women's Sports Development in Iran. *Sport Management Studies*, 12(62), 111-134. [In Persian]. <https://doi:10.22089/smrj.2020.7847.2716>
- Le, H. T., West, A., Quinn, F., & Hankey, S. (2019). Advancing cycling among women: An exploratory study of North American cyclists. *Journal of Transport and Land Use*, 12(1). <https://doi.org/10.5198/jtlu.2019.1461>
- Lotfi, S., & Momenpour Akerdi, M. (2025). The Effect of Security on the Willingness of Women to Use Urban Public Spaces (Case study: Behshahr City). *Sustainable Development of Geographical Environment*, 6(11), 59-78. [In Persian]. <https://doi:10.48308/sdge.2025.236238.1201>
- Lubitow, A., Tompkins, K., & Feldman, M. (2019). Sustainable Cycling for all? Race and Gender–Based Bicycling Inequalities in Portland, Oregon. *City & Community*, 18(4), 1181-1202. <https://doi.org/10.1111/cico.12470>
- Mashoudi, Z. (2017). Women's sports from the perspective of Islamic jurisprudence. *Specialized Scientific Quarterly of Qur'anic Studies*, 4(121), 123-140. [In Persian]. <https://doi.org/10.61707/8pyyc790>
- Nikitas, A. (2019). How to save bike-sharing: An evidence-based survival toolkit for policy-makers and mobility providers. *Sustainability*, 11(11), 3206. <https://doi.org/10.3390/su11113206>
- Rafieian, M., & Jafari, S. (2020). Evaluating Women's Satisfaction of Exclusive Public Spaces Quality with Emphasis on Sense of Safety; Case Study: Boostan-e Madaran Park, Andisheh New Town– Tehran. *Strategic Research on Social Problems*, 9(1), 133-158. [In Persian]. <https://doi:10.22108/srsp.2020.112335.1283>
- Ramzanzadeh Lesboi, M., & Dosti, F. (2018). Comparison of men's and women's attitudes towards the planning and development of clean and cheap coastal cycling tourism (study sample of Babolsar city). *Tourism Social Studies*, 14. [In Persian]. <https://rimag.ir/en/Article/35746>
- Russell, M., Davies, C., Wild, K., & Shaw, C. (2021). Pedalling towards equity: Exploring women's cycling in a New Zealand city. *Journal of transport geography*, 91, 102987. <https://doi.org/10.1016/j.jtrangeo.2021.102987>
- Shaaban, K. (2020). Why Don't People Ride Bicycles in High-Income Developing Countries, and Can Bike-Sharing Be the Solution? The Case of Qatar. *Sustainability*, 12(4), 1693. <https://doi.org/10.3390/su12041693>

- [Tanner Nikokhaslat, S., Badri Azin, Y., Shahin, A., Fatholahi, S., & Farid Fathi, M. \(2016\). Evaluation of the current situation and effectiveness of special cycling routes in Tabriz city. *Contemporary Researches in Sports Management*, 7\(13\), 31-42. \[In Persian\]. <https://sid.ir/paper/130543/en>](#)
- [Yang, Y., Wu, X., Zhou, P., & Gou, Z. \(2019\). Towards a cycling-friendly city: An updated review of the associations between built environment and cycling behaviors \(2007–2017\). *Journal of Transport & Health*, 14, 100613. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214140519301033>](#)
- [Yousefian, J. \(2022\). Challenges to Develop Sport for All, Professional and Vocational, Women's and Educational Sports in Yazd Province. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 20\(54\), 171-192. \[In Persian\]. <https://doi:10.22034/ssys.2022.480>](#)